

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. ลักษณะของเครื่องมือ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ กรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 237 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ กรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 149 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ รวม 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ท แยกประเด็นคำถามครอบคลุมการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 5 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามตัวแปร 3 ด้าน คือ เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา โดยด้านเพศ ใช้สถิติวิเคราะห์ คือ Independent Samples t -test ส่วนอาชีพและระดับการศึกษา ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีของเซฟเฟ่
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การบรรยายวิเคราะห์สรุปเนื้อหา และแจกแจงความถี่จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผล

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา
2. ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

คอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากน้อยไปมาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า

3.1 กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 กรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสบูร์น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ควรให้กรรมการหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา หมู่บ้าน อย่างแท้จริง ไม่ใช่จากผู้แทนชุมชน ควรเปิดโอกาสให้หมู่บ้านกำหนดปัญหาของแต่ละหมู่บ้านเองแล้วเสนอเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้กรรมการหมู่บ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ควรให้กรรมการหมู่บ้าน เสนอโครงการในรูปของแผนพัฒนาหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ควรให้กรรมการหมู่บ้านรับรู้ใน ประสิทธิภาพและรายละเอียดของโครงการพัฒนา รวมทั้งจุดคุ้มทุนของโครงการต่าง ๆ ควร ชี้แจงข้อมูลพื้นฐานที่นำมาทำให้เกิดการจัดทำเป็นแผนงานโครงการที่จะพัฒนา

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ควรแจ้งร่าง แผนพัฒนาฯ ให้แต่ละหมู่บ้านตรวจสอบก่อนที่จะอนุมัติเป็นแผนพัฒนาฯ ควรตั้ง คณะกรรมการภาคประชาชนสำหรับตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาฯ โดยเฉพาะ ควรมีการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ของสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลทุกครั้ง

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควรชี้แจงเหตุผลที่เลือกโครงการที่ได้บรรจุในข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และโครงการที่ไม่ได้บรรจุ ควรใช้ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหมู่บ้าน ตัดสินใจในการนำโครงการเข้าข้อบัญญัติก่อน-หลัง

4.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรให้กรรมการหมู่บ้านมี ส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการที่เกิดจากแผนงานที่ได้เสนอในรูปของคณะกรรมการ หมู่บ้าน ควรจัดเวทีการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภาคประชาชน ควรให้ประชาชนภายในหมู่บ้านทั้งหมดที่เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการเป็นคณะกรรมการตรวจ การจ้างและตรวจรับพัสดุ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จากเครื่องมือ การศึกษาที่เป็นแบบสอบถามมีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบข้อคำถามตาม สมมติฐานของการศึกษาได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การระดับท้องถิ่นของประชาชน ตามกฎหมายกำหนดไว้ นั้น ยังไม่มีการสนับสนุนหรือให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องสิทธิหน้าที่และความเป็นเจ้าของท้องถิ่นเท่าที่ควร ประกอบกับสังคมในประเทศไทยในอดีต ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น เป็นลักษณะที่รัฐบาลส่วนกลางเป็นหน่วยงานที่วางแผนและพัฒนาเองมาโดยตลอด โดยไม่ได้ปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมานาน ทำให้ความรู้สึกรู้สึกที่ต้องรอรับการพัฒนาที่เกิดจากภาครัฐเป็นสิ่งที่ประชาชนเคยชิน เมื่อมีการกระจายอำนาจให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาแบบมีระบบนั้นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับประยูร จำเริญเจือ (2550 : 79-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับกิตติศักดิ์ รัตนโนชา (2550 : 82-86) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเจาะ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดยะลา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวม และด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการกำหนดปัญหา ด้านการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเคือ (2551 : 74) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับวีระชัย คำล้าน (2550 : 44-46) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับนฤกร โสภานเป้ง (2550 : 55-59) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลป่าต้นนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับเอี่ยมอารีย์ เงินใส (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2551-2555 แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2551-2553 และแผนแม่บทชุมชน) ของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการพยายามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับอนุศิษฐ์ รัตน์วิชัย (2552 : 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย สอดคล้องกับเมตตา แก้วอุดม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาวินิจฉัย พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับอนุศิษฐ์ รัตน์วิชัย (2552 : 76) ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลชัยภูมิ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการและการมีส่วนร่วมปฏิบัติติดตามประเมินผล ไม่สอดคล้องกับกวีณา คำก้อน (2552 : 81-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับอดิสรณ์ จัคดีใส (2551 : 71-82) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ไม่

สอดคล้องกับเกศินี พรหมตัน (2550 : 77-89) ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า

1. กรรมการหมู่บ้านที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ ได้ให้ความสำคัญทั้งเพศหญิงและเพศชายในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่ขั้นการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา จนถึงขั้นการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาองค์การภาคท้องถิ่น เพราะในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นปัจจัยหลักสำคัญก็คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วน ตั้งแต่การร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนา ร่วมกันรับผลประโยชน์ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ได้กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ได้มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง ตามกรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้เพื่อผลสัมฤทธิ์คือ การบริการประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะว่าในระดับท้องถิ่นนั้นให้ความสำคัญกับเพศชาย ถือเป็นผู้นำในการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับชุมชน เห็นได้จากเปอร์เซ็นต์ของการสมัครสมาชิกของท้องถิ่นนั้น เพศชายจะมีเปอร์เซ็นต์มากกว่า และสังคมไทยก็มีส่วนในการทำให้เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นอยู่แล้ว

สอดคล้องกับงานศึกษาของประยูร จำเริญเจือ (2550 : 79-83) พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับกิตติศักดิ์ รัตน โนษา (2550 : 82-86) พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วม

โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับเกศินี พรหมตัน (2550 : 77-89) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับเมตตา แก้วอุดม (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่ผลการวิจัยสอดคล้องกันอาจเป็นเพราะว่า พื้นที่ในการวิจัยทั้งสองให้ความสำคัญกับเพศชายและหญิงโดยรวมไม่แตกต่างกัน แนวคิด การตั้งสมมติฐาน ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นนั้นมีความไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษา ไม่สอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : 74) พบว่า จำแนกตามเพศ แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เหตุผลที่ไม่สอดคล้องนั้น อาจเป็นเพราะว่าบางพื้นที่ของท้องถิ่น ได้จัดระบบการมีส่วนร่วม มีการตั้งองค์กรต่าง ๆ มีงบประมาณเพียงพอที่จะสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวทำให้กรรมการหมู่บ้านผู้เข้าร่วมได้มองเห็นปัญหาด้วยตนเอง ไม่ได้ถูกชี้นำ จึงทำให้การมีส่วนร่วมเกิดความแตกต่างกันในบางโครงการหรือในบางเรื่องที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาประกอบ

2. กรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับ อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ และอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับ อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไปและอื่นๆ อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกับอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษานี้ อาจเป็นเพราะว่าในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์นั้น ได้เข้าถึงอาชีพ

รับจ้างมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ประชาชนส่วนมากของพื้นที่ จะเห็นได้ว่าอาชีพเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากในพื้นที่นั้น ในช่วงการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินกิจกรรมจัดทำประชามานั้นเป็นช่วงที่เกษตรกรเริ่มประกอบอาชีพทำนา จึงทำให้ไม่มีเวลาหรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวจึงทำให้กลุ่มอาชีพเกษตรกรถึงแม้จะเป็นกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ของพื้นที่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างจากกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

สอดคล้องกับเมตตา แก้วอุดม (2552 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาวิจัย พบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ไม่สอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเคือ (2551 : 74) พบว่า โดยจำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เหตุผลที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น อาจเป็นเพราะว่า อาชีพถึงแม้เป็นอาชีพเดียวกัน แต่ในระดับพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นนั้นไม่เหมือนกัน มีความสมบูรณ์ อุปสรรค ปัญหา ต่างกัน การวิจัยเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจึงมีผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกันตามสภาพของแต่ละสถานที่ซึ่งมีปัญหามาไม่เหมือนกัน

3. กรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์ อำเภอเขาสงาตาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูรณ์นั้น ระดับการศึกษาของกรรมการหมู่บ้านแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า กรรมการหมู่บ้านส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ขององค์กรท้องถิ่นที่เป็นหน่วยราชการมาจากการกระจายอำนาจมาให้กรรมการหมู่บ้านมีส่วนในการร่วมวางแผนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเองนั้นอยู่ในระดับเดียวกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้จัดทำโครงการเสริมความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และผลดีของการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา คุณภาพชีวิต ที่ต้องนำเอาความแตกต่างของกรรมการหมู่บ้านมาเปรียบเทียบเพื่อจะได้พัฒนาไปตามความต่างต่างนั้น ๆ

สอดคล้องกับกวีนา คำก้อน (2552 : 81-82) ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับประยูร จำเริญเจือ (2550 : 79-83) ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามระดับการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเคือ (2551 : 74) พบว่า โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะในหลาย ๆ ประเด็นในการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อาจเป็นไปได้ว่าในระดับการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านนั้นกรรมการหมู่บ้านได้เข้าร่วมในทุกภาคส่วน แต่เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปตราเป็นแผนพัฒนาตำบล และบรรจุลงในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น สิทธิของกรรมการหมู่บ้านที่จะเข้าไปสู่กระบวนการดังกล่าวนั้นยังขัดกันกับแนวทางประชาธิปไตยที่ถือเอาตัวแทนของคนเป็นผู้ตัดสินใจในระบบสภาท้องถิ่น กรรมการหมู่บ้านจึงไม่ได้เข้าถึงในขั้นตอนดังกล่าวจึงได้มีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำประเด็นดังกล่าวมาปรับปรุงและส่งเสริมให้ เป็นไปตามหลักการของการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสมบูนธ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

1.1 ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ตำบล

2.2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณและแหล่งงบประมาณที่จะใช้ในโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

3.1 ควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาฯ ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรทำแผนพัฒนาไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

4.1 ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ตามแผนพัฒนาฯ

4.2 ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนาฯ

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

5.1 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม โครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ

5.2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการทำการศึกษากครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่ม คือ

2.1 ควรศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา เพราะว่ามีค่าเฉลี่ยรายด้านน้อยสุด

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล